

חודשי השנה

THE MONTHS OF THE YEAR

(12 stamps)

656 ■ 2/2002 ■ שבט התשס"ב

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי PHILATELIC SERVICE

ניסן (חודש האביב) - תחילת קציר השעורים. לפי המקרא הוא ראשון לחודשי השנה מפני שבחודש זה יצא עם ישראל ממצרים. ב-ט"ו בניסן חל חג הפסח במשך שבעה ימים לזכר היציאה ממצרים; לכן הוא נקרא גם חג החירות. החג נקרא גם חג המצות מכיוון שהיציאה נערכה בחופזה ולא הספיקו בצקם להחמיץ, והם אכלו מצות. מפסח עד שבועות סופרים את ספירת העומר, ונוהגים עד ל"ג בעומר מנהגי אבלות - אין מתגלחים, אין מסתפרים ואין מתחתנים לזכר מותם של עשרים וארבעה אלף מתלמידי רבי עקיבא בין פסח ל"ג בעומר במאה ה-2 לסה"נ.

אייר (חודש זיו, זיו הפרחים הפורחים) - ב-י"ח באייר, ל"ג בעומר, חל יום מותם של התנא רבי שמעון בר יוחאי. הילדים מוליקים מדורות ומשחקים בחץ וקשת. אחד ההסברים למנהג הדלקת המדורות נועץ בתיאור הסתלקותו של בר יוחאי שהיה מלווה באש גדולה שהקיפה את מיטתו. לפי המסורת ב-ל"ג בעומר פסקו מלמות תלמידי רבי עקיבא, ובכל עדות ישראל מפסיקים בל"ג בעומר את האבלות ומתחתנים. האשכנזים אינם מתחתנים גם בל"ג בעומר לשבועות מחמת האבל על חורבן קהילות יהודי אירופה בעת זו בימי-הביניים במסעי הצלב. בטבע - תחילת הפריחה של הצמחים בגדות הנחלים, והבולטים שבהם ההדרוף ושיח-אברם.

סיוון תחילת קציר החיטים. ביכורי פירות הקיץ-מבשילים. בחודש זה חל חג השבועות המסיים מניין של שבעה שבועות מפסח. בין שמותיו הנוספים של החג: יום הביכורים כי החל משבועות החלו להביא למקדש ביכורים משבעת הימים; חג הקציר, כי החל קציר חיטה; חג מתן תורה כי לפי המסורת התורה ניתנה ב'י' בסיוון; עצרת.

תמוז בחודש זה שדות הבור מצהיבים וכוללת פריחת הקוצים למיניהם. י"ז בתמוז הוא יום צום לזכר כמה דברים שארעו בו וביניהם: משה רבנו שבר את לוחות-הברית בעקבות חטא העגל, והובקעו ע"י הרומאים חומות ירושלים בימי בית שני.

אב תחילת קציר תבואות הקיץ ובצירת ענבי יין. בתשעה באב יום צום לזכר אירועים שארעו בו, וביניהם חורבן שני בתי-המקדש. ב-ט"ו באב חג מחולות; לפי המקורות התנאיים, ביום זה הבנות רקדו בכרמים בבגדים לבנים, ולמי שלא הייתה אישה פנה למצוא אותה שם. מכאן מסורת החתונות ב-ט"ו באב.

אלול מנהג 'יהודי' ספרד ועדות המזרח - להשכים כל בוקר לאמירת סליחות כהכנה לימים נוראים. באשכנז מתחילים לומר סליחות רק בסוף החודש לפני ראש השנה. יש מנהג עממי, לפיו איש שולח לרעהו כרטיס ברכה ובו איחולים לשנה החדשה. בטבע - קוטפים כותנה, מוסקים זיתים וגודרים תמרים.

ד"ר דב הרמן
הפקולטה ליהדות אוניברסיטת בר-אילן

בולי הסדרה נבחרו מתוך עבודות של סטודנטים במחלקה לתקשורת חזותית באקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל בירושלים, בהנחיית המעצב מר מאיר אשל.

חודשי השנה ביהדות מבוססים על שילוב שבין לוח הירח ללוח השמש. במקרא אין שמות לחודשים אלא מספרים סידוריים: החודש הראשון (ליציאת מצרים), החודש השני (ליציאת מצרים) וכו'. בחלוף השנים ניתנו לחודשים שמות עבריים שאבדו מאיתנו פרט לארבעה: חודש האביב (שמות יג, ד), ירח האיתנים (מלכים א ח, ב), ירח בול, חודש זיו (שם ו, א). בימי גלות בבל החלו לקרוא לחודשים בשמות בבליים-אכדיים, המוזכרים בכתבי הקודש המאוחרים, ומקובלים עד היום. בכל חודש השמש ניצבת בתוך קבוצת כוכבים מיוחדת שנקראת מזל החודש. לכל מזל חודש ניתן שם מעולם הטבע המתאים לעונה, או בהשפעת הפולחן הדתי.

תשרי (ירח האיתנים, לפי המסורת אבות האומה, הנקראים איתני העולם, נולדו בחודש זה) - בתאריכים א, ב חל ראש-השנה. מצווה מהתורה לשמוע בו שופר (במדבר כט, א). נוהגים לאכול מאכלים המסמלים תקווה וסימן טוב, כמו תפוח בדבש (שתהיה שנה מתוקה), ורימון (שירבו זכויותנו כגרגרי הרימון). ב-י' בתשרי חל יום הכיפורים. ביום זה צמים ואסורים בכל מלאכה, כדי לכפר על העבירות שבין האדם למשקן. בחמישה-עשר לחודש חל חג סוכות שנמשך שבעה ימים, זכר לסוכות שישבו בהן בני ישראל בכל תקופת הליכתם במדבר עד כניסתם לארץ-ישראל. מייד לאחר סוכות חל החג המקראי שמיני עצרת, ובימי-הביניים נוסף ליום זה השם שמחת תורה על שם השמחה שליוותה את סיום המחזור השנתי של קריאת התורה ותחילת מחזור קריאה חדש. בטבע - מכשירים את הקרקע לזריעת תבואת החורף.

חשוון (מרחשוון) (ירח בול, כנראה מהמילה (בול) - פירוש השם מהתורשון באכדית הוא ירח שמיני. במקורותינו הוסברה התוספת "מר" לשם החודש כי מר פירושו טיפת מים (ישעיהו מ, טו), או שהחודש מר כי אין בו חגים ואירעו בו צרות מרות כתחילת המבול ועוד. בטבע - מתחילה שלכת החורף, וזורעים את דגני החורף.

כסלו ב-י"ה בכסלו חל חנוכה. בתאריך זה בשנת 164 לפנה"ס כבש יהודה המכבי את ירושלים וטיהר את המקדש. מצאו פך קטן של שמן שלא הספיק אפילו לבעירה של יום אחד, נעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לדורות נקבע לציין שמונת ימים אלה בהדלקת נרות ובאמירת תפילת הלל. נוהגים לאכול מאכלים המטוגנים בשמן - סופגניות ולביבות, ומשחקים בסביבון. בטבע - נובטים צמחים חד-שנתיים רבים.

טבת בעשרה בטבת חל יום צום כי ביום זה בשנת 588 לפנה"ס החל המצור על ירושלים ע"י נבוכדנצר מלך בבל. המצור נמשך שנתיים עד תשעה בתמוז, שנת 586 לפנה"ס. בטבע - עיצומה של עונת ההדרים.

שבט השקדיה פורחת. בשדות התבואה מתפשטים כתמים צהובים של פרחי החרדל. ט"ו בשבט הוא תאריך הקובע את סדר תרומות ומעשרות של פירות העץ, וגם קובע לגבי העצים הניטעים בשנה זו את חישוב שלוש שנות עורלה שבהן הפרי אסור באכילה (ויקרא יט, כג). מקובלי צפת מנהיגו במאה ה-16 את סדר ט"ו בשבט. בחגים של מבשרי הצידנות במאה ה-19 החל מנהג הנטיעות, שהלך והשתרש במושבות העבריות ותרח לבנייתה של הארץ ולפריחתה.

אדר בחודש זה חוגגים את פורים לציון הצלתם של יהודי פרס במאה ה-5 לפנה"ס. מצוות היום כוללות: קריאת מגילת אסתר, משלוח מנות, מתן מתנות לאביונים וקיום סעודת פורים. נוהגים לאכול אוזני המן ולהתחפש על-פי הכתוב "ונהפוך הוא" (אסתר ט, א). בטבע - שיא צמיחת פרחי הבר החד-שנתיים.

מעצבת הבולים: מירי סופר

STAMPS DESIGNER: MIRI SOFER

THE MONTHS OF THE YEAR

The Jewish year incorporates both the lunar and solar calendars. The Bible does not give names to the months, but rather assigns them ordinal numbers: "the first month" (the Exodus from Egypt), "the second month," and the like. As time passed, they were given Hebrew names that all but four were subsequently lost. During the Babylonian exile, the Jews began to call the months by the Babylonian-Akkadian names that are mentioned in the later Biblical books and that are still used to the present day. During each month the sun is situated in a special constellation of stars known as the mazal (sign of the Zodiac) of the month.

Tishrei Rosh Hashanah, the Jewish New Year, falls on the first and second days of this month. The Torah mandates hearing the shofar (ram's horn) on this holiday. It is customary to eat apple and honey symbolizing a sweet year and pomegranate seeds symbolizing abundance of merits. On Yom Kippur, Tishrei 10, a fast is observed in order to atone for sins. The Festival of Sukkot begins on Tishrei 15 and continues for seven days in commemoration of the booths (sukkot) in which the Israelites dwelled when wandering in the wilderness until their entry to the Land of Israel. Sukkot is immediately followed by Shmini Atzeret, that in the Middle Ages was given the additional name of Simhat Torah, for the joy (simhah) that accompanies the conclusion of the annual cycle of the reading of the Torah in the synagogue and the beginning of a new cycle. In nature: the soil is prepared for the planting of winter crops.

Heshvan (Marcheshvan) The name Marcheshvan in Akadian means "the eighth month." The Jewish sources explain the addition mar as meaning a drop of water, or because the month is "bitter" (mar) because it contains no holidays and because bitter calamities occurred during it, such as the beginning of the Flood. In nature: the first leaves fall from the trees, and the winter grains are sowed.

Kislev The holiday of Hanukkah begins on Kislev 25. On this date in 164 BCE Judah Maccabee conquered Jerusalem and purified the Temple. The Hasmoneans found a small cruse of oil that would not burn for even a single day, but miraculously lasted for eight days. These eight days are commemorated by the kindling of lights. It is customary to eat foods prepared in oil - donuts and potato pancakes ("latkes"), and to play with spinning tops ("dreidels"). In nature: many annual plants sprout.

Tevet Tevet 10 is a fast day, commemorating the beginning of the siege of Jerusalem in 588 BCE by the Babylonian King Nebuchadnezzar, a siege that lasted two years, until Tammuz 9, 586 BCE. In nature: the citrus season.

Shevat Shevat 15 (Tu bi-Shevat) determines the taking of terumot (offerings) and tithes from fruit for the Temple. In the 16th century the Kabbalists of Safed instituted the Tu bi-Shevat Seder, an "ordered" meal resembling the Passover Seder. In the 19th century, the first Zionists initiated the practice of planting trees, a custom that was established in the Jewish agricultural settlements in the Land of Israel, and contributed to the building and growth of the Land. In nature: the almond trees blossom and the fields of grain are yellow with mustard flowers.

Adar Purim, marking the liberation of the Jews of Persia, 5th century BCE, is celebrated on Adar 15 in walled cities and Adar 14 in other cities. The obligatory practices of the day include: reading the Book of Esther, sending "portions" of food to other people, gifts to the poor, and the Purim festive meal. It is customary to eat three-cornered filled pastries ("hamantaschen") and to masquerade. In nature: wildflowers are at their peak.

Nisan The Bible marks Nisan as the first month of the year, because in this month the Israelites went forth from Egypt. Pesach (Passover) begins on Nisan 15, and continues for seven days, in memory of the Exodus from Egypt; thus another of its names, the Festival of Freedom. It is also called the Festival of Matzot (unleavened bread) because the Exodus was conducted in haste, and the Israelites had no time for their bread to rise, and therefore ate it unleavened. The Omer (literally, sheaf) is counted from Pesach to the Festival of Shavuot, and mourning practices are observed until Lag Be-Omer, the "33rd day of the Omer": men do not shave, haircuts are forbidden, and weddings are not conducted, to commemorate the deaths of 24,000 pupils of Rabbi Akiva between Pesach and Shavuot in the 2nd century CE. In nature: the beginning of the barley harvest.

חותמת
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION

Iyyar Lag be-Omer, the 18th day of Iyyar, marks the death of Rabbi Simeon bar Yohai. Children light bonfires and play with bow and arrow. One of the explanations for the lighting of bonfires is connected to the manner in which Simeon bar Yohai departed from the world, accompanied by a great fire that surrounded his bier. Jewish tradition asserts that on Lag be-Omer the deaths of Rabbi Akiva's pupils ceased, and so the mourning practices come to an end, and many couples are wed on this day. Ashkenazi Jews also do not wed between Lag be-Omer and Shavuot, to commemorate the destruction of the European Jewish communities during this time of the year in the Crusades. In nature: the first blossoming of plants alongside rivers and streams, such as oleander.

Sivan Shavuot, that completes the count of seven weeks (shavuot) from Pesach, falls on the Sivan 6. The Festival is also called the Day of the First Fruits (since the first fruits of the Seven Species were brought to the Temple on Shavuot); the Harvest Festival (since this marks the beginning of the wheat harvest); the Festival of the Giving of the Torah (since, according to Jewish tradition, the Torah was given on Sivan 6); Atzeret ("gathering" for the Festival); In nature: the beginning of the wheat harvest and the first summer fruits ripen.

Tammuz A fast is observed on Tammuz 17, to commemorate several sad events, including the smashing of the Tablets of the Law by Moses, following the sin of the Golden Calf and the breaching of the walls of Jerusalem by the Romans during the time of the Second Temple. In nature: the open fields turn yellow and weeds are in full bloom.

Av A fast is observed on 9th of Av, in memory of the calamitous events that occurred on this date, including the destruction of both the First and Second Temples. Av 15 is a holiday celebrated by dancing; on this day unmarried maidens dressed in white garments danced in the vineyards, and whoever did not have a wife sought one there. This is the origin of the custom to conduct weddings on this day. In nature: the beginning of the summer crops harvest and grapes are picked for wine.

Elul Jews of Sephardic and Oriental origin rise early each day during this month for the recitation of the penitential Selihot prayers, in preparation for the High Holy Days. Ashkenazi Jews begin to recite Selihot only towards the end of the month, before Rosh Hashanah. It is a popular custom to send New Year's greeting cards to friends. In nature: cotton, olives, and dates are harvested.

Dr. Dov Herman
Faculty of Jewish Studies, Bar-Ilan University

The stamps of this series were chosen from works by students in the Visual Communication Department of the Bezalel Academy of Art and Design, under the direction of Meir Eshel.

THE MONTHS OF THE YEAR

Issue: February 2002

Designer: Miri Sofer

Stamp Size: 25.7 mm x 30.8 mm

Plate no.: 462 - phosphor coated paper

Sheet of 12 stamps

Tabs: 12

Printers: Enschede, Holland

Method of printing: Rotogravure

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo